

מצא אחרת נאה הימנה יכול לפדותה אחר שחיטה⁽⁷⁴⁾. ולכן החשיבה רבי שמעון כאוכל, משום שכל העומד ליפדות⁽⁷⁵⁾ כפדוי דמי⁽⁷⁶⁾. ואף לאחר שכבר לא ניתן לפדותה עדיין נשאר עליה תורת אוכל לענין קבלת טומאה⁽⁷⁷⁾, כי רק דבר שלא היה בו היתר אכילה לאף אדם מעולם אינו נחשב "אוכל"⁽⁷⁸⁾.

נחשבת כאוכל, למרות שהיא אסורה בהנאה, הואיל והיתה לה⁽⁷³⁾ שעת הכושר! שהיה זמן מסוים שבו היה על בשר הפרה תורת אוכל. ואימתי היתה לה שעת הכושר — אמר רבי שמעון בן לקיש: אומר היה רבי שמעון: פרה אדומה נפדית אפילו לאחר שנשחטה כהלכה, והיא מונחת כבר על גבי מערכתה, מוכנה לשרפה! שאם

89-א

שנקט כרבנן שאחר שחיטתה אי אפשר לפדותה, ולכן אינה ראויה. וראה לחם משנה [שחיטה יב ו].

76. תוס' לעיל [פא ב ד"ה דכל] נקטו שרק במקום מצוה נאמר הכלל "כל העומד כאילו נעשה", ולדבריהם צריך לפרש שהחלפתה בפרה נאה ממנה היא ממצוות "זה אלי ואנוהו", ונמצא שבעצם העמידה במציאות לפדיון נחשב כעומד להפדות אף שאין בה מצוה, שהרי כתב היש"ש [ב"ק י] שמצוה זו רק מדרבנן, וכדברי החתם סופר [יו"ד קצה] שאפילו לצורך מנהג אמרינן "כל העומד", אולם דעת השער המלך [גירושין ד א] ש"כל העומד" נאמר רק במצוה דאורייתא, ואינו מצד שעומד במציאות להפדות, אלא מפני המצוה לפדותו, וכדבריו משמע בתוס' ב"ק [עז ב] שדקדקו לכתוב "דמדאורייתא בת פדייה היא".

77. תוס' [ד"ה הואיל] הקשו למה העומדת להפדות נחשבת כאוכל, והרי מאידך גיסא היא גם "עומדת להזות" ונאמר כ"מוזה דמי" לאוסרה. ותירצו שאינה נחשבת כעומדת בפועל להזאה עד שיתקבל הדם בכלי.

והרשב"א [בשבועות יא ב] תירץ שאינה "עומדת להזות" כי אם ימצא אחרת נאה ממנה מצוה לפדותה.

78. משמע שכל הנחשב ל"אוכל" לגבי טומאה

73. רש"י בשבועות [יא ב] גרס הואיל "ויש" לה, והרשב"א שם הביא בשם תוס' שלדעת רבי שמעון אפשר לפדותה גם אחר הזאת דמה, אך תוס' ושטמ"ק [ב"ק עז א] כתבו שבהזאה נעשית קדשי מזבח שטעונים העמדה והערכה לפדיון, וכיון שכבר נשחטה ואי אפשר להעמידה אינה נפדית, אך שם אוכל נשאר עליה, כי לא היתה מופקעת משם אוכל מתחילתה. וראה חזו"א [חזו"מ ליקוטים כד].

74. תוס' לעיל [יא ב] דנו אם לרבנן מועיל פדיון מחיים מדאורייתא או רק מדרבנן, וכתב הרמב"ן [בשבועות שם] שרבי שמעון סובר שנפדית מדאורייתא כי אינו לומד את ההקש מחטאת שפרה אדומה, וכן משמע בתוס' בב"ק [שם] שרלבנן לא מועיל פדיון מה"ת כיון שנשחטה בהכשר קרבן, אך לרבי שמעון מועיל פדיון עד הזאת דמה, ובפשטות היינו משום שרבי שמעון לא הקושר לחטאת, אך הגרי"ז [במכתבים] ביאר שלרבי שמעון קדושת הגוף חלה אחר ההזאה. וראה דבר אברהם [לח] שנקט שנידון תוס' לעיל שייך גם לרבי שמעון, ואילו לרבנן לא מועיל פדיון מה"ת, גם לרבי שמעון אינו מועיל.

75. תוס' [בב"ק עז ב ד"ה כל] ביארו שהתנא במשנתנו סבר שהיא שחיטה שאינה ראויה, כי חלק על רבי שמעון, ונקט שהעומד להפדות אינו כפדוי. ובאופן נוסף [שם עז ב ד"ה אומר] כתבו

ומתרצינן: אכן גם לגבי עגלה ערופה מצינו שאמר רבי שמעון בן לקיש משום רבי ינאי: עגלה ערופה, — אינה משנה!

ומקשינן: ומי אמר רבי ינאי הכי ש"עגלה ערופה אינה משנה"? והאמר רבי ינאי: גבול שמעתי בה בעגלה ערופה, מאימתי היא נאסרת, ושכחתי! ונסבין חברייא בני הישיבה סבורין לומר: ירידתה של העגלה לנחל איתן — היא אוסרתה! שמאז היא נאסרת בהנאה.

ואם איתא, כלומר, מאחר שרבי ינאי סובר שמשעת ירידתה היא נאסרת, אם כן למה אמר שעגלה ערופה אינה משנה, לישני על הקושיא מהמשנה בסוטה, ששני דינים הן, כי במשנה של "נמצא ההורג" מדובר קודם ירידה לנחל איתן, שאז עדיין לא נאסרה בהנאה. ואילו כאן, במשנתנו שנינו שעגלה ערופה נחשבת שחיטה שאינה ראויה, כי מדובר לאחר ירידה, שכבר נאסרה

ומאחר שלדעת רבי שמעון פרה אדומה נחשבת לאוכל, אם כן שחיטתה שחיטה ראויה, ומדוע פטר עליה משום "אותו ואת בנו"?

ומתרצינן: אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן: "פרת הטאת" — אינה משנה! הלכה זו לא נשנית במשנתנו שפטור עליה משום "אותו ואת בנו", אלא שחיטה ראויה היא!

עוד דנה הגמרא על מה ששינונו במשנה שרבי שמעון פוטר בעגלה ערופה: וכי שחיטת עגלה ערופה לאו שחיטה ראויה היא?!

והתנן [בסוטה מז א]: נמצא ההורג עד שלא תערף העגלה — תצא העגלה, ותרעה בעדר! כלומר, שמותרת בהנאה ככל בהמה.

הרי שעגלה ערופה אינה נאסרת קודם העריפה, ואם כן תחשב שחיטתה כשחיטה ראויה? (79)

אחריה, כי עריפתה נחשבת "שחיטה" לגבי איסור או"ב.

ובתוס' רא"ש תירץ שעריפת עגלה אוסרתה, ואינה כדחיית שער שמתרת בשרו בהנאה, והוסיף [ביומא סד] שכוונת הגמרא שאין חידוש בפטורו של עגלה ערופה, כי נעשית נבילה, ובודאי אין בה איסור או"ב ככל שחיטה שאינה ראויה [כך ביאר דבריו באחיעזר ח"ב ו ד].

ורבינו תם [בשו"ת סי' נב] נתן טעם לחלוק דין שער המשתלח שהוא הכשר מצוה, ודינו כשחיטת עולה [שאסורה באכילה] וכמליקת עוף [שדינה כשחיטה] ואילו עריפת עגלה שבאה על חטא, אף שמתרת מידי נבלה אינה נחשבת שחיטה, וראה ירושלמי סוטה ט ה].

ובמנחת חינוך [רצג] כתב שמקיים מצות

דינו כ"אוכל" גם לענין איסור אכילה, שהרי פרה העומדת להפדות עדיין אסורה באכילה, ורק נקראת "אוכל" לקבלת טומאה, ובכל זאת נחשבת שחיטתה ראויה מחמת כך. [ואינו דומה לדברי תוס' בע"א ד"ה עולה שנחשב אוכל רק לטומאה ולא לאיסור עי"ש].

79. תוס' [ד"ה עגלה] הקשו הרי שחיטתה אינה ראויה משום שאינו שוחט אלא עורף, ולמה לא אמרו שמשום כך רבי שמעון פוטר, ואילו רבנן מחייבים משום ש"זו היא שחיטתה" כמו שמצינו בדחיית שער המשתלח לצוק. [ותירצו, שדקדוק הגמרא ממה ששינונו לשון השוחט, ואילו הפטור משום עריפה היה ראוי לומר "העורף"]. ונמצא לדבריהם שאם ערף עגלה אסור לשחוט אמה

(80) בהנאה?

ומתריצין: **אמר רבי פנחס בריה דרב אמרי: אנו, משמיה דרבי שמעון לקיש מתנינן לה את החידוש ש"עגלה ערופה אינה משנה"** ולא נאמרה בשם רבי ינאי. כי רק לדעת רבי שמעון בן לקיש עגלה ערופה אינה נאסרת

כלל מחיים ואפילו לאחר ירידתה, ולפיכך הוא מחק ממשנתנו את דין עגלה ערופה (81).

אמר רב אשי: כי הוינא בי רב פפי, קשיא לן: מי אמר רבי שמעון בן לקיש הכי שעגלה ערופה אינה נאסרת מחיים?

משום "הזמנה לעגלה ערופה", ולכך צריך דעת ורצון, ואם נפדית נמצא שעל דעת כך לא הוקדשה, או שירידתה נחשבת כ"מעשה עגלה ערופה" ואף אם לא נעשית ברצון, אין טעות מבטלת את האיסור שחל בה, והביא מסנהדרין [מז א] שאיסורה משום "הזמנה" ונקט שהרמב"ם סבר שהסוגיות חלוקות ופסק כסנהדרין.

וראה **עונג יו"ט** [ו] וחזו"א [בליקוטים לקידושין נז], **וזכר יצחק**.

ובמשנה למלך הביא **מתוספתא** שנפדית גם אחר שנאסרה, ותמהו על כך **בתפארת ישראל** למשנתנו **ובחזו"א** [פרה ב י] **ואבי עזרי** [על אתר] שהרי לגבי פרה אמרו שאם עומדת לפדיון נחשבת שחיטתה ראויה, ולמה שחיטת עגלה לא תחשב ראויה. ויתכן שרק בפרה שייך לומר שעומדת לפדיון משום שמצוה לפדותה כשמוצא אחרת נאה ממנה, שהרי מום פוסל בה, אך בעגלה ערופה שאפילו מום לא פוסל, ודאי אין צריך להחליפה בנאה ממנה ואין מצוה לפדותה.

81. **תוס'** [ד"ה עגלה] הקשו למה לא תירצה הגמרא שדין עגלה ערופה אחר שנמצא ההורג תלוי במחלוקת תנאים [כריתות כה א] ומשנתנו כדעת האוסרה. ותירצו ש"קבלה היתה בידם", וביאר **בלב אריה** שכך קבלו רבי שמעון אינו חולק על המשנה של "תצא ותרעה בעדר", ואילו הרש"ש ביאר שקבלו שדין עגלה ערופה לא נאמר במשנתנו.

עריפה גם בעגלה שנשחטה אמה בו ביום, כי להרא"ש ור"ת אינה שחיטה ראויה, ואף לתוס' ש"זו היא שחיטתה" אין פסול מחוסר זמן בעגלה. ושוב צידד [רצד] לפוסלה משום מצוה הבאה בעבירה, [וראה **שער המלך** לולב ח ג] שאין פסול מצוה הבאה בעבירה, משום איסור התלוי בזמן, ויש לחלק] ואמנם לבסוף [מצוה תקל] הסיק שפסולה לעגלה, כי כל ענייניה כקדשים.

וראה **בכתב סופר** ו**באהל משה** [להגראמ"ה סי' ל] שתירצו על קושית תוס', שאין עריפתה מטהרת מידי נבילה אלא למ"ד שירידתה לנחל אוסרתה, והיינו משום שאין לה תקנה אחרת אלא בעריפה, וכשעיר המשתלח שאין לו תקנה אלא בדחייתו, אך כאן מדובר למ"ד שאינה נאסרת מחיים [כמסקנת הגמ' לר"ל], ולשיטתו יש לה היתר בשחיטה, ואין עריפתה מטהרתה, וראה **נחל איתן** [יב ח א] שדחה דבריהם.

80. **הרמב"ם** [רוצח י ו] פסק שאסורה בהנאה משעת ירידתה, ומאידך פסק [שם ח] שאם נמצא הרוצח תצא ותרעה בעדר, ותמה **הרשב"א** שהרי כבר נאסרה ואין תצא ותרעה, וכתב **הכסף משנה** שהקדישוה על דעת שאם ימצא ההורג אינה קדושה, ותמוה, שדחה סוגיין מסברא, וכמבואר בתוס' [ד"ה והתנן] שדייקו מהגמ' שלא התנו כך, והאחרונים כתבו שסמך על הירושלמי סוף סוטה שנקט שתצא ותרעה אף לדעת רבי ינאי. **ובזכרון שמואל** [ע] ביאר שנחלקו אם דעת רבי ינאי שהירידה אוסרת

והא איתמר: צפורי מצורע — מאימתי נאסרין בהנאה?

מתניתין:

שנים שלקחו — קנו פרה ובנה. זה את הפרה, וזה את בנה — איזה מהם שלקח ראשון הוא ישחוט ראשון, והשני ימתין למחר.

ואם קדם השני ושחט תחילה — זכה! והראשון ימתין למחר.

גמרא:

אמר רב יוסף: מה ששנינו שהלוקח הראשון ישחוט תחילה אין בזה ענין של איסור והיתר, אלא לענין דינא תנן⁽⁸³⁾, שאם באו שניהם לדין וכל אחד רוצה לשחוט היום, אומרים להם בית דין שהלוקח הראשון יש לו זכות קדימה.

והיינו משום שאילו רק הוא היה קונה והבהמה השניה היתה נשארת אצל המוכר היה הוא קודם למוכר, כי על מנת כן הוא קונה כדי שיוכל לשחוט היום, והמוכר מוותר לו על זכותו, ולפיכך גם לאחר שקנה השני נשארת זכות קדימה ביד הלוקח

רבי יוחנן אמר: משעת שחיטה של הצפור השחווטה, שרק היא נאסרת, אך הצפור המשולחת אינה נאסרת כלל, כי לא אמרה התורה לשלח ויכשלו בה המוצאים אותה⁽⁸²⁾.

ורבי שמעון בן לקיש אמר: שתי הצפורים נאסרות משעת לקיחה לצורך טהרת המצורע.

ואמרינן: מאי טעמא דרבי שמעון בן לקיש?

משום דגמר צפורי מצורע בגזירה שוה "קייחה" — "קייחה" מעגלה ערופה, שבשניהם נאמר לשון "קייחה", כשם שעגלה ערופה נאסרת מחיים אף צפורי מצורע אסורין מחיים.

הרי, שרבי שמעון לקיש סובר שעגלה ערופה אסורה מחיים ולמה אמר שעגלה ערופה אינה משנה?

ומתריצין: לא רבי שמעון בן לקיש אמרה, אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: עגלה ערופה אינה משנה!

צרעת יא] ובהערות להלן [קמ א].

83. כך ביאר הריטב"א.

ובחזון יחזקאל [ה א] ביאר שכוונת רב יוסף ללמד, שלא תאמר שקדימת הראשון, היא רק ענין סידורי שלא יבא אחד מהם לאיסור, אך אם הם במקום אחד הקודם ושחט זוכה, כי אינו כן, אלא דין הוא שישחוט הקונה ראשון, כי על מנת כן לקח, וראה עוד בסמוך.

82. רש"י נקט שלרבי יוחנן המשולחת אינה נאסרת כלל, אך תוס' בקידושין [נז א] סברו שנאסרת מעת שחיטת השחיטה עד שילוחה. וראה תוס' ר"ד שם שהקשה לשיטת רש"י למה אם נשפך הדם תמות המשולחת, והרי אין בה איסור, והעלה מכך המקנה שגם לדעת רש"י כך איסור הנאה אין בה, אך יש בה איסור אכילה, ובתוס' רא"ש שם נקט שמקור האיסור משום שנאמר בשחיטה "לא תאכלו מהם" בלשון רבים, וראה עוד בשער המלך [טומאת

הראשון⁽⁸⁴⁾. אבל אם הראשון מסכים לוותר על זכותו, מותר לשני לשחוט תחילה.

תנא: אם קרב השני ושחט תחילה — הרי זה זריז, ונשכר!⁽⁸⁵⁾

ומבארין: זריז — דלא עבד איסורא שהקדים בעצמו כדי שלא יבא לידי איסור "אותו ואת בנו"⁽⁸⁶⁾, ונשכר, שיש לו ריוח,

דקאכיל בישראל היום⁽⁸⁷⁾.

מתניתין:

שחט פרה ואחר כך שחט את שני בניה — סופג שמונים — לוקה שתי מלקיות. כי על שחיתת כל אחד מהבנים עבר בלאו של "אותו ואת בנו"⁽⁸⁸⁾.

ט] כתבו שמדובר באופן שלא תבעו בכי"ד, ואז רשאי השני לשחוט שמא הראשון לא ישחוט היום, אך אם התרה בו שרוצה לשחוט, אסור לשני לשחוט.

87. הרא"ש דדק מכן כדעת הבה"ג שאסור לשחוט את בשר הנשחט השני, שהרי משמעות הגמרא שאם לא הקדים לשחוט, הפסיד את אכילת הבשר היום. ושלא כהטור בשם הרמב"ם שהוכיח מהמשנה לעיל [עח א] שגם בשר השני מותר.

והב"ח כתב שלדעת בה"ג האיסור מדאורייתא, ובדברי חמודות נקט שהוא גדר שגדרו חכמים, ולכן לא חילק הבה"ג בין שוגג למזיד. ובשם הר"ן כתב שהוא רק קנס שלא יהנה מעבירה, כמו שמצינו שקנסו במעשה שבת, ולכן לא יאסר אלא לשוחט ולא לאחרים. והאריכו בדבריו התבואות שור [ס"ק ז] ופמ"ג [שפד ג].

88. הגרעק"א ציין לדברי תוס' [קידושין עז ב, כריתות ט ב] שחילוק המלקיות משום גופין מחולקין, ולכן לוקה שתים אף בהתראה אחת. וכן משמע מהסיפא שהשוחט שני בניה ואח"כ את האם לוקה ארבעים, ומשמע שברישא לוקה שמונים כי עשה שני מעשים, אף שאין התראות חלוקות.

אך המאירי ורבינו יהונתן ביארו את משנתנו באופן שהיו התראות חלוקות,

84. הטור ביאר "שאינו יכול למכור אלא זכות שיש לו בו". והלבוש כתב שמדובר באופן שקונה לצורך שחיטה. אולם כבר העיר הרשב"א מכמה מקומות שמצינו שהקונה סתם קונה לחרישה, ותירץ שגם המוכר לחרישה, במכירתו נותן זכות לקונה לעשות ככל רצונו, ולפיכך לא נשארה בידו זכות לשחוט היום, אם ברצון הקונה לשחטה, ומבואר שבכל אופן הראשון קודם. וראה בנחל יצחק [חור"מ פז י].

85. הרי"ף והרא"ש הביאו תוספתא שרק אם קנו שניהם מאדם אחד הראשון קודם בזכות השחיטה, אך אם קנו משנים יכול האחרון לשחוט תחילה.

וראה בטור ושו"ע [טז ו] שכתבו "אם לקחו משניהם וכו' כל מי שישחוט תחילה זריז ונשכר", וביאר הב"ח שכוונתם על שנים שקנו מאחד, שעל כך הוזכר בש"ס לשון "זריז ונשכר" אך הש"ך ביאר שבגמ' הוא זריז, אך אינו משובח כי עשה איסור בגזילת זכות חברו, ואילו הלוקח משנים זריז ומשובח. והט"ז כתב שהלוקחים מאחד אם יקדים השני הוא חוטא, אך הלוקחים משנים הוא זריז כיון שבהקדמתו הוא גורם שודאי לא יעבור באיסור, והשוחט השני יש לחוש שישכח וישחוט היום באיסור, ולכן אין ב"ד דנים ביניהם, כי לכל אחד יש זכות להיות "זריז".

86. בתבואות שור [טז כו] ופמ"ג [שם משב"ז

ואת בנו" אסור, ולא אותו ואת בן בנו], ואחר כך שחט את בתה, ויש בשחיטה זו של הבת שתי עבירות של שחיטת "אותו ואת בנו": האחת, שהיא בתה של האם שכבר נשחטה, והשניה, שהיא אמה של בת הבת שכבר נשחטה. ומכל מקום אינו סופג אלא את הארבעים, לפי שהאיסור לא נעשה אלא במעשה שחיטה אחת, ואין כאן אלא לאו אחד והתראה אחת ומעשה אחד⁽⁸⁹⁾.

סומכוס אומר משום רבי מאיר: סופג שמונים הואיל ועבר בשחיטה הזו פעמיים⁽⁹⁰⁾ על "אותו ואת בנו"⁽⁹¹⁾.

השני כלל, אלא שהוא היכי תמצי לעבור באיסור, ויכול לעבור בשחיטתו על שני איסורים, אם הנשחטים הראשונים גורמים חילוק איסורים, וכדלהלן. וראה חידושי רבי שלמה [כתבים סי' לא].

ובאור שמח [מאכלות אסורות ד יז] ובאחיעזר כתבו שאין איסור חל על איסור רק בשני לאוין, ולא באיסור אחד, שהרי מצינו בקידושין [עא] שעל אלמנת ראובן ושמעון לוקה כהן גדול רק אחד, משום שהם שם אחד, ומשמע שאילו היו שני שמות היה לוקה שנים, כי איסור חל על איסור בלאו אחד, וכך יש לומר באותו ואת בנו [עכ"פ בשני בניה ואותה].

91. רש"י [ע"ב ד"ה דאע"ג] ותוס' [ד"ה סומכוס] נקטו שסומכוס חולק גם על הרישא, ולדעתו באופן ששחט שני בניה ואח"כ אותה לוקה שמונים. אך הרא"ה והר"ן והמאירי נקטו שבאופן זה גם סומכוס מודה שלוקה אחת, כי הם משם אחד, ורק בסיפא שחלוקין בשמות, לוקה שמונים, והיינו משום שבשחיטתה עם אמה מכרית את המקור, ואילו בשחיטתה עם בתה, מכרית את ההמשך, אך כששחטה אחר

שחט את שני בניה ואחר כך שחטה לאם — סופג את הארבעים — אינו לוקה אלא סדרת מלקות אחת בלבד, לפי שלא עבר על האיסור אלא פעם אחת — בשחיטת האם.

שחטה לאם תחילה, ואחר כך שחט את בתה ואחר כך שחט את בת בתה סופג שמונים כי עבר פעמיים על "אותו ואת בנו", פעם אחת בשחיטת הבת שהיתה ביום אחד עם שחיטת האם, ופעם שניה בשחיטת בת הבת שהיתה ביום אחד עם שחיטת הבת, שהיא אמה.

שחטה לאם ואחר כך שחט את בת בתה [ועדיין לא עבר על שום איסור, כי רק "אותו

ולדבריהם צריך לפרש שהחידוש בסיפא כי אף אם התרו בו על ששחט כבר שני בניה אינה לוקה אלא אחת.

ובסברת מחלוקתם יתכן שדנו אם שייך חילוק גופין באו"ב שאין הבהמה חפצא של איסור, והיינו שהמאירי סבר שהאיסור חל רק על מעשה הגברא, ואינו מחלק, ואילו תוס' סרו שבכל זאת מתחלק מפני שהוא איסור רק כששחט בהמה מסוימת. [וראה להלן באופן נוסף].

89. כך פירש רש"י, והיינו שאילו היו על מעשה זה שני לאוין היה לוקה שמונים אף שנעשה במעשה אחד. ומה שהוסיף שאין בו אלא "התראה אחת" אין כוונתו לומר שאילו היו שתי התראות היה לוקה שנים במעשה אחד, אלא הוא טעם נוסף בפני עצמו שחייב רק ארבעים.

90. החתם סופר הקשה למה יתחייב פעמיים, והרי אין איסור חל על איסור. וכל קושייתו שייכת רק אם האיסור חל בנשחט השני, וכיון שכבר נאסר פעם אחת בשחיטת אמו, אין שחיטת בתו אוסרתו שוב, אך אם האיסור הוא בשחיטת שניהם יחד, הרי אין האיסור חל על

גמרא:

הגמרא דנה מה הטעם שאם שחט קודם שני בניה ואחר כך שחט את האם לוקה: אמאי? הרי "אותו ואת בנו" אמר רחמנא ולא "בנו ואותו", שלא אסרה תורה אלא לשחוט הבן אחר האם, ולא האם אחר הבן?

ומתריצין: לא סלקא דעתך! דתניא: מאחר שנאמר "אותו ואת בנו" אין לי אלא שאסור לשחוט אותו ואחר כך את בנו. אך לשחוט אותו ואחר כך את אמו מניין שאסור? (92) כשהוא אומר "לא תשחט" בלשון רבים — הרי כאן שנים! ומשמע שהאזהרה נאמרה לשני אנשים שלא ישחטו ביחד "אותו ואת בנו".

הא כיצד? מצינו ששנים מתחייבים באופן שאחד השוחט את הפרה ואחד השוחט אחריו את אמה, ואחד השוחט אחריו את בנה של הפרה הראשונה, לימד הכתוב ששניים האחרונים חייבים. הראשון על אותו ואת אמו, והשני על אותו ואת בנו. ומוכח שגם השוחט את האם אחר הבן לוקה.

ב-ב9 ומקשינן: הרי האי "לא תשחט" מיבעי לגופיה, לאסור שחיתת "אותו ואת בנו", ואינו מיותר לדרשא?

ומתריצין: אם כן, שנכתב רק "לגופיה", היה ראוי לכתוב "לא תשחט" בלשון יחיד. מאי "לא תשחט" בלשון רבים? שמע מינה שנכתב לדרשא, לאסור גם לשני אנשים.

ומקשינן: ואכתי מיבעי ליה לכתוב "לא תשחט". דאי כתב רחמנא "לא תשחט" הוה אמינא אם שחט אדם אחד, איך, שהאיסור נאמר רק באופן שאדם אחד שחט אותו ואת בנו, אבל אם שחטו תרי אנשים, שהאחד שחט אותו והשני את בנו, לא אסרה התורה. ולשם כך כתב רחמנא "לא תשחט", לומר לך: אפילו תרי ששחטו, אסור לשני לשחוט את הבהמה השניה. ואם כן אין הפסוק מיותר ללמד לאסור על שני אנשים לשחוט את הבן ואת בן הבן.

ומבארין: אם כן, שהכתוב בא לאסור על השני בלבד, לכתוב קרא "לא ישחטו", שמשמעותו "אותו ואת בנו" לא יהיו נשחטין ביום אחד בין על ידי אדם אחד בין על ידי שני אנשים, מאי "לא תשחטו"? שמע מינה תרתני! כי נכלל במשמעותו גם שאם שנים שוחטין שניהם עוברין על "אותו ואת בנו".

שנינו במשנה: שחטה ואת בת בתה ואחר כך שחט בתה, סומכוס אומר סופג שמונים!

היה הוה אמינא שרק הכרתת המשך המין אסורה, ואילו מקורו — דהיינו שחוטת האם אחריו — מותרת, והוצרך הפסוק ללמד שגם הוא בכלל האיסור, ולפיכך יתכן שנחשב שם איסור בפני עצמו, וכדלהלן.

ומיושבת בכך קושיית הגרעק"א למה הגמרא דנה כן רק במשנתנו, והרי כבר במשנה הקודמת מוכח שהאיסור גם ב"בנו ואותו"

שני בניה לא נתווסף בה שום איסור, ואף שבניה הם גופין מחולקין, האיסור נעשה בגוף אחד, וכדלהלן.

92. ראה בהערת הפתיחה שבכל בו נקט שטעם איסור "אותו ואת בנו" הוא משום שמכרית את המין. ומשמע כי אף שהאיסור אינו על הנשחט השני, אלא על שחיתת שניהם יחד, מכל מקום